

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: **Karel Kašák**

NÁZEV PRÁCE: **Hlubinné dobývání zlata v Kašperských Horách**

TYP PRÁCE: **diplomová**

AUTOR POSUDKU: **Petr Hrubý** TYP POSUDKU: **oponent**

KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **velmi dobře**
2. Využití dostupných informací k tématu: **výborně**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **velmi dobře**
4. Strukturování práce: **dobře**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **výborně**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **velmi dobře**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **dobře**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **velmi dobře**

Návrh výsledné klasifikace: velmi dobře

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení: Jedná se o další práci diplomanta KAR ZČU, zaměřenou na montánně archeologickou látku (viz literatura), která se mi dostává ke zhodnocení (vyjma Schneiderwinklová 2000, která se mi dostala jinou cestou). Zcela automaticky se tak nabízí v jejich kontextu srovnání a to předně co do kvality, úrovně a případného metodického posunu. Diplomant je na rozdíl od předchozích dlouholetým praktickým archeologem, který má zkušenost od dokumentátora až po řídicí funkci vedoucího organizace, provádějící často velkoplošné ZAV. To je zásadní odlišnost od případů DP z let 2010 a 2011 a jednoznačně se tento fakt pozitivně projevuje na dobré technické úrovni zpracování látky, dokumentaci a pod. Je to také jeden z prvních příkladů užití leteckých

snímků 3D skenu (LIDAR) reliéfu krajiny v montánní archeologii na našem území, v čemž zcela objektivně zaostáváme, zejména např. za Německem či severní Itálií. U látky v předkládané DP jde dílem o výstup z regulérního ZAV, hrazeného odpovídajícími prostředky a zpracovávaného profesionálním týmem, takže vysokou technickou úroveň v tomto případě považuji za zcela automatickou. O to více však poněkud rozladí např. rozbor hornického nářadí, který se zakládá na neošetřených a nekonzervovaných nálezech s nánosy koroze (str. 56-58, str. 113, obr. 39). Opomenutí této malé skupiny artefaktů při jinak nesmírně náročném zpracování nálezů ze ZAV v Kašperských Horách na náměstí má nepochybně své důvody (kapacita pracoviště, finanční prostředky a pod.), ale je to škoda a v předkládané práci je to v kontextu s profesionálním zpracováním a vizualizací dokumentace ze ZAV, či vedle nadstaveb v podobě analýz, jednoznačně nedostatek. Za vyloženě technikálii považuji nezdařilé připojení či vložení obr. 44 a 46 do textu, které tam prostě nejsou a tak je dobře, že se k DP naštěstí přikládají CD nebo DVD.

Autorovo původní vzdělání je technické a tak lze pozitivně vyhodnotit i jeho chvályhodný rozmysl při zacházení s technickými termíny z oborů hornictví, geologie, mineralogie a pod. Autor ve stejném duchu provedl řemeslně vzorovou rešerši mapových pramenů. Stejně hodnocení platí i u analýzy plošných odkrytých situací, které jsou v rámci zvoleného tématu klíčové. Jako vždy, je u archeologických závěrů téměř vyloučeno, aby byly opakovaně doložitelné, vždy prověřitelné a aby z nich vyplynula neatřesitelná a absolutní zjevená pravda. Nicméně z postupu analýzy a způsobu argumentace mám dojem, že vyhodnocení pozůstatků těžby a primárního zpracování zlatonosných rud na zkoumané ploše náměstí, jak je předkládá diplomant, je v principu únosné a asi bych je provedl zrovna tak: pro hovoří úzký prostorový vztah k těžebními objekty a morfologicko - typologické analogie, jaké dnes můžeme vůbec po Evropě sehnat. Zde se navíc můžeme opřít i o geochemické analýzy (K. Malý), které byly v rámci dotyčného ZAV provedeny, ačkoliv ani ty se nesmí přeceňovat v jejich výpovědi a použitelnosti pro interpretaci konkrétních nálezových situací. Z hlediska přítomnosti stop po těžbě a úpravě rud postrádám alespoň rámcové vyhodnocení fragmentu mlccího kamene (nejlépe by to bylo v kap. 6, srov. ovšem autorova poslední věta kap. 6. 1. na str. 55!), který zde byl nalezen, třebaže v sekundární poloze (zazděn v nároží kamenné stavby, srov. obr. 49). V této části DP, tedy ZAV na náměstí, se však nutně (opět) nabízí další srovnání s dosavadními DP a sice se zpracováním problematiky těžby zlata v Kašp. Horách od P. Schneiderwinklové z roku 2000 (a ne 2004, jak cituje diplomant), byť ne docela z pohledu hlubinné těžby. Mimochodem práci P. Schneiderwinklové bych uvedl v literatuře, než v pramenech. Je to komplexní vyhodnocení, ne zpráva o SHP, IGP, nebo NZ, aby byla mezi

prameny. Tuto práci přes jisté výhrady považuji za docela dobrou a tak mi chybí její větší reflexe a použití, např. v úrovni vlastních závěrů a vyhodnocení změny (posunu) v montánním výzkumu Kašperskohorska, než jen v podobě rituální zmínky v textu a povinné citace. V předkládané DP v tomto kontextu chybí konfrontace či alespoň doplnění statí P.

Schneiderwinklové o těžbě v prostoru města (táž 2000, kap. 3.2.1.) a vztahu k zlatonosným rudně mineralizovaným strukturám na jeho území. Přitom konkrétní doklady těžby a úpravy na náměstí je nejspíš to nejpodstatnější, co má práce K. Kašáka nově přinášet.

Rozhodně postrádám v předkládané DP přeci jen delší zmínku o do nedávna a dle mého názoru nejvýznamnějším montánně archeologickém výzkumu v Kašp. Horách, na Prádle, který diplomant zmiňuje jen krátce v kap. 4.3. Nesporně by jeho analýza v příslušném kontextu neměla chybět v kap. 8. Proměny montánních areálů. Úpravna na Prádle pochází z klíčového období počátků tzv. hlubinné těžby zlata v zájmové oblasti a je součástí technologického řetězce, vedoucího k extrakci čistého kovu. Nepochybuji, že zpracovávala i zlatonosnou rudu a minerály, těžené v prostoru, který je předmětem diplomantovy analýzy. Přejemnějším by stálo za to alespoň formálně porovnat keramiku 13.-14~~7~~. století ze ZAV na náměstí se stejně starým souborem z Prádra.

V druhé části DP bych možná opravil pořadí ve výčtu změn, které přineslo nejstarší rudní hornictví ve středověku (str. 61, kap. 7). Jsem názoru, že (alespoň na našem území, které bylo cílovou oblastí hornické kolonizace a technologií), musíme uvažovat v pořadí 1) dynamika kolonizace 13. století - 2) vznik neagrárních aglomerací - 3) vznik horního práva - 4) mincovní reforma (má-li autor DP na mysli reformu Václava II. a ne některé z předchozích, např. zavedení brakteátů). V kapitole 8. Proměny montánních areálů konstatuje autor spíše obecná fakta a obecné závěry a i když se snaží zapojit do nich Kašperskohorsko, nepracuje tam hlouběji s doloženými doklady po těžbě v kašperskohorském okolí, třebaže jejich datování je objektivně problematické. Obě kapitoly, tj. 7 a 8 ale chápu již jako součást závěru (byť si nejsem jistý, zda to byl autorův záměr) s vyhodnocením výzkumu a jeho zasazením do dobového a tématického kontextu, ačkoliv tak autor v mnoha ohledech učinil příliš formálně a podle mého soudu snad i málo detailně. Samotná kap. 10. Závěr je pak velmi krátká a rozhodně nekonkrétní a povrchní.

Práce je nicméně dobrá a je přínosem, především z hlediska presentované metodiky terénního výzkumu a následné analýzy nálezů a situací ze ZAV v mimořádně náročném prostředí náměstí středověkého městečka, ve kterém každá následná stavební změna více než jinde porušuje, fragmentarizuje až zcela likviduje starší terénní situace a jejichž správné "přečtení" je náročné. Poslední ZAV např. z intravilánu Kutné Hory pod vedením F. Velímského

ukazují, že to za určitých okolností ale přeci jen možné je. Do stejné kategorie řadím látku Kašperských Hor v předkládané DP Karla Kašáka. Po důsledném odstranění závad a doplnění nedostatků doporučuji k publikování ve formě studie v některém odborném periodiku.

Použitá literatura

Matějková, T. 2011: Archeologie hornického revíru Stříbro, Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Katedra archeologie. Nепublikovaný rukopis.

Rovnerová, T. 2010: Těžba zlata na Manětínsku, Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Katedra archeologie. Nепublikovaný rukopis.

Schneiderwinklová, P. 2000: Sídlní a těžební aktivity v areálu Kašperských Hor. Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Katedra archeologie. Nепublikovaný rukopis.

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné):

DATUM: 14. srpna 2012

PODPIS: